

INDALECI CASTELLS I CÈSAR MARTINELL

Maria Martinell Taxonera

He acceptat amb gust participar en aquest homenatge per l'amistat que van tenir l'Indaleci Castells i el pare i l'amistat que sempre hem continuat les dues famílies.

Em fixaré, doncs, en la relació del pare amb l'Indaleci i en allò que aquest considerava que; ja de molt jove, havia estat la tasca de Castells en favor de la ciutat que el va veure néixer.

L'estiu del 1909, quan el pare, amb 21 anys, en plena joventut, no pensava ni de lluny en cap estudi històric, Indaleci Castells li va demanar, i el va convèncer, que optés al premi que l'Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida oferia per a un estudi sobre iconografia mariana de Valls i de la comarca. El treball va ser premiat i l'ànim a escriure. Estimulat per Indaleci Castells va iniciar una col·laboració assídua al setmanari *La Crònica de Valls*, que va ser la base de la seva tasca historicoarqueològica. En una altra ocasió, en un passeig per la rasa del Serraller, quan entre la vegetació exuberant van veure les tristes parets enrunades de la Granja, l'Indaleci Castells li va explicar els antecedents pobletans que ell desconeixia. Ell, com tota la canalla de Valls, havia anat d'excursió i a berenar a la font de Sant Bernat, però no en sabia res més. L'Indaleci Castells li va explicar, a més, els plets jurisdiccionals que hi va haver durant molt de temps entre el monestir i la vila. Per descomptat, en aquell moment al meu pare ni li passava pel cap que la Granja un dia podia ser seva.

Del que va fer per la seva ciutat a gran escala, el pare en destacava la tasca que va començar als seus 26 anys, el 1890, amb motiu de les Decennals de la Candela que l'any següent es volien celebrar amb més esplendor que els decennis anteriors. Va

fer un projecte amb actes abundants que començava amb la descoberta i inauguració dels grans quadres que Galofre Oller havia pintat per a la capella de la Candela.

En aquell programa hi havia dos aspectes nous que van aparèixer per primera vegada en aquelles festes i que posteriorment han perdurat. Un és el costum, simpàtic i amical, esdevingut llei, pel qual, cada deu anys tots els vallencs absents es troben a l'ombra del campanar i a la claror de la Candela.

L'altra iniciativa d'Indaleci, que honora la ciutat, va ser la creació de la Galeria de Vallencs Il·lustres. En les notes manuscrites i signades per ell, s'hi llegeix que aquelles festes "han de servir para honrar a los hijos ilustres que Valls ha tenido. Tómese, pués, el acuerdo de inaugurar una Galeria de sus retratos, colocando en la misma dos cada año". Cèsar Martinell, en el seu llibre *L'Indaleci Castells que vaig conèixer*, publicat el 1964, deia que aquest acord es manté encara amb la variant que en alguns dels darrers decennis se n'hi ha posat un de sol. En les darreres decennals, el 2001, se n'hi van posar tres, entre ells el del meu pare, quasi com a torna; ell també havia fet moltes coses per Valls.

A més d'aquestes dues iniciatives que encara perduren, també es preocupava per l'esplendor dels "castells", i en justifica el motiu. "En sus fiestas cada pueblo ha de dar realce a lo más característico. Procúrese, pués, a tiempo, que se organicen las hoy desbandadas colles de Xiquets y que tengan bien ensayados los chiquillos".

Un jove de 26 anys va saber donar un nou esperit a les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela.

El mes de gener de 1918, va ser nomenat cronista, arxiver i bibliotecari municipal, i des d'aquest lloc va poder activar la seva preocupació per Valls. En el seu càrrec, va ser sempre més aviat un entusiasta que no pas un funcionari. Més que rebre ordres, suggeria iniciatives. Així, el juliol d'aquell mateix any l'Ajuntament li atorgava la seva representació a la Quarta Setmana Municipal, que havia de tenir lloc a Barcelona i, uns anys més tard, quan el Govern pensava suprimir el Jutjat de Primera Instància de Valls, va ser ell qui, per amor al seu poble, va buscar antecedents i va redactar el memorial que dissuadí la superioritat de la temuda supressió. La Corporació Municipal va valorar molt la seva tasca a favor de Valls i el 27 de juliol de 1927 va acordar agrair-li oficialment la seva encertada actuació, gràcies a la qual es va mantenir a Valls el Jutjat de Primera Instància.

A més de la tasca oficial, també tenia igual activitat en l'àmbit particular. Baltasar Segú, molt amic del meu pare i que va ser el successor d'Indaleci Castells com a cronista de la ciutat, li havia explicat que, amb motiu d'haver-li estat oferta la secretaria de la Diputació de Tarragona, l'any 1926, i en no haver-la acceptada per no haver de deixar la secretaria de l'Ajuntament de Reus, l'Indaleci es dolgué del seu determini, ja que l'accés al càrrec ofert hauria estat un prestigi per a Valls, a part d'altres possibles avantatges. El pare comentava que l'Indaleci hauria estat content quan el 1953 l'amic Baltasar Segú guanyà aquell càrrec per concurs i, amb el seu prestigi i preparació tècnica, des de l'important lloc provincial, posà el nom de Valls a l'altura que Castells desitjava.

L'amistat de Baltasar Segú i el meu pare venia de molt lluny i era profunda. Havien fet junts el batxillerat als escolapis de Valls i des d'aleshores sempre van ser amics.

I, per acabar, cito exactament el que el pare escriu en el seu llibre *L'Indaleci Castells que vaig conèixer* (p. 32): "Jo vull creure que altres vallencs hauran sentit un amor patri semblant al que comentem. El que veig difícil és que li dediquessin tots una vida com ell hi esmerçà i en fessin una mena de culte com ell féu, i que amb les dots de periodista, historiador, polític i ciutadà que ell tingué, hagi reeixit una acció tan assídua com aquesta, que bé mereix quedar com a exemple."